

Mit første job

- et pilotprojekt med fokus på unge synshandicappede

Dansk Blindesamfund

Dansk Blindesamfunds Ungdom

Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede

Indhold

Forord	3
Forælderrollen	4
Baggrund	5
Formål og målgrupper	5
Opmærksomhedspunkter	6
Projekt aktiviteter	8
Dataindsamling - Spørgsmål og svar	9

Projektgruppen har bestået af følgende personer:

- Ask Løvbjerg Abildgaard og Christian Bundgaard, Dansk Blindesamfund, DBS
- Kim Enevold Sørensen og Cathrine Honore Pedersen, Dansk Blindesamfunds Ungdom, DBSU
- Christine Faurholdt og Claus Sørensen, Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede, LFBS

Der har været afholdt møder med samarbejdspartnerne: Blindes Arbejde, All Ears og CKV Odense

Tak til John Heilbrunn, DBS og Ole Madsen, MADD, der har bidraget med værdifulde indspark

Forord

Mit første job var et pilotprojekt iværksat af Dansk Blindesamfund (DBS), Dansk Blindesamfunds Ungdom (DBSU) og Landsforeningen af forældre til blinde og svagsynede (LFBS).

Alt for mange borgere med et synshandicap kommer ikke i arbejde og udviklingen er gået fra dårlig til elendig. Dette er senest i 2017 dokumenteret af Vive – Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd. Der må være noget i den nuværende indsats, der ikke virker.

DBS, DBSU og LFBS ønsker at ændre denne udvikling.

Vi tror på, at tidlig erfaring med erhvervslivet kan være gavnligt for unge med et synshandicap, så man senere i livet hurtigere får fodfæste på arbejdsmarkedet.

Mit første job havde til formål at afklare hvorledes flere unge med synshandicappede i alderen 15 til 24 år kunne få erhvervserfaring gennem fritids- og studiejobs. Et action learning pilotprojekt i foråret 2018, der havde fokus på de 15 til 24-årige synshandicappede. Projektet forsøgte at få skabt et match mellem synshandicappede unge og virksomheder ved brug af netværk og civilsamfundets organisationer. Gennem en række konkrete aktiviteter skulle projektet være med til at indsamle konkret viden om unge synshandicappede, behov og mulighederne.

Frivillige formidlede kontakten mellem virksomheden og den jobsøgende, som så har været i en direkte og selvstændig dialog – enten direkte eller via samarbejdspartnerne. En proces der på mange måder minder om det private arbejdsmarked uden medvirken af offentlige aktører.

3 ud af de 7 personer, der deltog i projektet, er kommet i arbejde. 2 personer har deltaget i samtaler, en har fået tilbudt et job, men har sagt nej og en er uden job.

Forælderrollen

På baggrund af pilotprojektet kan man udlede følgende punkter som forældre skal være opmærksomme på – gerne tidligt:

- Der er ingen tvivl om, at en del unge synshandicappede har en iboende usikkerhed om deres chance for at få et arbejde. Usikkerheden kan selvfølgelig være baseret på konkrete personlige erfaringer, men kan også være en falsk forestilling om mulighederne. Dette skal der arbejdes med i børne- og ungdomsårene, så der ikke opstår falske myter om arbejde og arbejdsgiverne.
- Den unge skulle gerne have opnået en række sociale kompetencer i hjemmet, skolen eller gennem aktiviteter i fritiden, inden introduktionen på arbejdsmarkedet. Det kan være svært at begå sig på en arbejdsplads, hvis man ikke kan tolke sine kollegaer rigtigt.
- Der er også unge synshandicappede, der har svært ved at klare sig selv. Det er vigtigt at de unge kan transportere sig selv fra A til B, spise selv og andre personlige forhold. De helt praktiske færdigheder må godt være på plads senest når de er omkring 12-15 år.
- Transport kan være en større udfordring for unge med synshandicap. Derfor vil meget lang transporttid være med til, at den unge løber sur i jobbet. Et fritidsjob er også en oplagt mulighed for, at den unge synshandicappede forbedrer sine mobility færdigheder. Muligheden for både at få fornemmelsen af at gå på arbejde og at gøre det uden hjælp, kan være lærerig.

Der er i ovenstående lagt vægt på forælderrollen – også kaldet forældremyndigheden. En myndighed som selvfølgelig ikke kan stå alene, men skal samarbejde med andre myndigheder.

LFBS vil i denne sammenhæng arbejde for, at

- synshandicappede unge kommer i erhvervspraktik i minimum en uge i 7., 8. og 9. klasse.
- UU-vejledningen får mere fokus på unge synshandicappede og aktivt opsøger praktikpladser i samarbejde med de lokale synskonsulenter og civilsamfundet
- der afholdes en årlig fritidsjobskampagne for unge handicappede i kommunerne
- forældre til synshandicappede børn tilbydes kurser, der kan styrke deres børns sociale kompetencer allerede i børneårene gennem uformel læring i hjemmet, så de kan begå sig i fritidslivet og senere på arbejdsmarkedet.

Lad os sammen bidrage til at flere synshandicappede unge kommer ud på livets motorvej uden at komme alvorligt til skade. De skal have de nødvendige skrammer, der giver livserfaring og kampgejst. Forældremyndigheden har ansvaret for at dette sker tidligt i opdragelsen.

Lad os få unge synshandicappede på sporet tidligt i deres opvækst.

Vallensbæk, oktober 2018

Claus Sørensen

Baggrund

Alt for mange danskere med et synshandicap kommer ikke i arbejde. Dette er senest dokumenteret af Vive – Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd – i 2017:

” I Danmark er Dansk Blindesamfunds medlemstal den bedste kilde til oplysninger om andelen af voksne med synshandicap. Undersøgelsen tager derfor udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse blandt Dansk Blindesamfunds medlemmer i alderen 16-64 år, foretaget i efteråret 2016. ... Særskilt for blinde og stærkt svagsynede, der også har et andet større fysisk handicap, er der 71 pct., der er helt uden beskæftigelse, og blandt blinde og stærkt svagsynede uden andet større fysisk handicap gælder dette 45 pct.”

Rapporten "Blinde og stærkt svagsynedes levevilkår" SFI 2017

Dansk Blindesamfund (DBS), Dansk Blindesamfunds Ungdom (DBSU) og Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede (LFBS) ønsker at ændre denne udvikling.

Vi tror på, at tidlig erfaring med erhvervslivet kan være gavnligt for unge med et synshandicap, så man senere i livet hurtigere får fodfæste på arbejdsmarkedet.

Der er ca 2000 synshandicappede børn og unge i Danmark under 18 år. De er godt dokumenterede og registret i synsregisteret. Der er ca 100 personer i en årgang – ca 500 personer i målgruppen 15 til 19 år. 40-50% af de unge synshandicappede har yderligere handicaps, så den aktuelle målgruppe i Mit første job er ca 1000 personer.

Inklusion på arbejdsmarkedet er vigtigt for mennesker med handicap, for at de kan blive inkluderet i samfundet. Undersøgelser viser at folk med fritidsarbejde i skole- og studieårene har lettere ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse.

Det skyldes både at de får et netværk, men også at de opnår en forståelse af arbejdskulturen på en arbejdsplads.

En sådan forståelse kan i høj grad være med til at, den enkelte unge med synshandicap, lettere får permanent fodfæste på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse.

Formål og målgrupper

Mit første job havde målgruppen:

- unge med synsnedsættelse i alderen 15 til 24 år
- private og offentlige arbejdsgivere, der vil ansætte en ung synshandicappet
- civilsamfundets organisationer
- aktører på synsområdet

Mit første job arbejdede ud fra en hypotese om, at en del af forklaringen til at mange synshandicappede ikke er i arbejde er: at unge synshandicappede ikke tidligt nok bliver introduceret til arbejdsmarkedet. Det være sig i folkeskolens erhvervspraktik, brobygning og UU-vejledning, men også at de ikke har et fritids- eller studiejob.

Mit første job skal ikke konkurrere med de eksisterende tilbud, da det i dette projekt, er den unge selv og arbejdsgiverne, der skal finde hinanden. DBS, DBSU og LFBS skal facilitere en ramme og et netværk, der forhåbentlig kan være med til at skabe et match. Når den unge synshandicappede finder et job, skal de selvfølgelig have den nødvendige støtte på arbejdspladsen af de eksisterende tilbud. Den unge er i dette projekt ikke en sag i kommunen, men en del af en mulighed for at

MIT FØRSTE JOB

komme i kontakt med en arbejdsgiver. Projektet tilbyder ikke anden støtte, assistance eller hjælp. Yderligere hjælp må virksomheden og den synshandicappede få afklaret med det ordinære system.

Mit første job ville gennem en række konkrete aktiviteter skulle projektet være med til at indsamle viden om behovet og mulighederne.

Mit første job skulle afklare hvordan unge synshandicappede tidligere kan få erfaringer med jobs, så de selv bliver bedre afklaret og flere arbejdsgivere forstår, at de godt kan yde en fornuftig indsats.

Mit første job forsøgte at få afklaret følgende spørgsmål:

- Kan brugerorganisationerne og aktørerne på området gøre mere for at unge synshandicappede får tidlig erhvervs erfaring og forhåbentligt et arbejde på et senere tidspunkt? Kan vi sammen udvikle en god national praksis og metode?
- Hvilke erfaringer har vi? Hvad tror vi på virker? Hvad er muligt?
- Hvor stor er målgruppen?
- Hvad kan forældre bidrage med på området?
- Hvad kan de unge bidrage med og har de lyst?
- Hvor meget kan et synshandicappet arbejde ved siden af en ungdomsuddannelse?
- Hvordan skal det praktiseres og er det rimeligt?
- Skal unge synshandicappede tilbydes et "erhvervs-sabbatår" og hvornår?
- Kan Handicaptillæg og studiejob fungere sammen på de videregående uddannelser?

Ikke alle spørgsmål er besvaret i denne rapport og kræver en yderligere afklaring.

Opmærksomhedspunkter

Udfordringen ved at få flere unge i fritidsjob kan både ligge ved den enkelte unge og blandt virksomhederne og dens medarbejdere. De unge skal have overskud, selvværd og selvtillid til et fritids- og studiejob ved siden af deres uddannelse.

Der skal arbejdes med at skabe motivation for tanken om fritidsjob hos de unge synshandicappede selv, deres pårørende og virksomheder, som skal tage de unge ind.

Projektet formidlede kontakten mellem virksomheden og den jobsøgende, som så har været i en direkte og selvstændig dialog – enten direkte eller via samarbejdspartnerne.

3 ud af de 7 personer, der deltog i projektet, er kommet i arbejde.

2 personer har deltaget i samtaler, en har fået tilbudt et job, men har sagt nej og en er uden job.

På baggrund af pilotprojektet kan man udlede følgende opmærksomhedspunkter:

Unge med synsnedsettelse

Der er ingen tvivl om at en del unge synshandicappede har en iboende usikkerhed om deres chance for at få et arbejde. Usikkerheden kan selvfølgelig være baseret på konkrete personlige erfaringer, men kan også være en falsk forestilling om mulighederne. Dette skal der arbejdes med i ungdomsårene, så der ikke opstår falske myter om arbejde og arbejdsgiverne.

Den unge skulle gerne have opnået en række sociale kompetencer i hjemmet, skolen eller gennem aktiviteter i fritiden inden introduktionen på arbejdsmarkedet. Det kan være svært at begå sig på en arbejdsplads, hvis man ikke kan tolke sine kollegaer rigtigt.

Der er også unge synshandicappede, der har svært ved at klare sig selv. Det er vigtigt at de unge kan transportere sig selv fra A til B, spise selv og andre personlige forhold. De helt praktiske færdigheder må godt være på plads senest omkring de 15 år.

Transport kan være en større udfordring for unge med et synshandicap. Derfor vil meget lang transporttid måske være med til, at den unge løber sur i jobbet. Arbejdet er også en oplagt mulighed for, at man forbedrer sine mobility færdigheder. Muligheden for både at få fornemmelsen af at gå på arbejde og at gøre det uden hjælp, kan være lærerig.

Hvorfor ikke også træne denne side i forbindelse med et fritidsjob?

Arbejdsgiverne

Virksomhederne skal kunne se mulighederne - fremfor at have fokus på barrierer. Virksomhederne kan også bekymre sig for meget – ikke kun for deres indtjening – men også om de kan magte opgaven

I relation til en arbejdsgiver er det vigtigt at få afklaret arbejdets omfang og placering hen over året. Det behøver jo ikke være 15 timer hver uge. Et sommerferiejob kunne også være en mulighed.

Graden af synshandicap kan have indflydelse på hvilke job man kan bestride og i hvilke brancher. Det er vigtigt at virksomhederne hurtigt får de nødvendige informationer i forbindelse med jobbet.

Offentlige tilbud

Synshandicappede unge får sent kontakt med arbejdsmarkedet! Er dette i sig selv en af årsagerne til at erhvervsfrekvensen blandt synshandicappede er lav?

Allerede i folkeskolen skal eleverne ud i erhvervspraktik og kommer i kontakt med UU-vejlederne. Senere er der brobygning til ungdomsuddannelserne. Det er vigtigt at der er fokus på disse tilbud og de bliver brugt af de synshandicappede unge

Mange unge får et fritidsjob og får deres første erfaringer med arbejdsmarkedet. På den måde kan de få et fornuftigt CV inden de søger et fuldtidsjob senere i livet. Flere synshandicappede unge skal også have denne oplevelse.

Civilsamfundet

Der skal skabes et tilbud til unge med synshandicap, så de på et tidligt tidspunkt kan stifte bekendtskab med arbejdsmarkedet gennem praktik, fritidsarbejde og studiejobs

Den unge, forældre med flere, der er tæt på den unge synshandicappede må sikre at ovenstående kommer på plads i en tidlig alder. Der er ingen "kære mor" på en arbejdsplads.

Kan den unge, i samarbejde med civilsamfundet, finde et fritidsjob, som har relevans for de fremtidige ønsker til uddannelse og job?

Lovgivning

Handicaptillæg

På de videregående uddannelser kan en gruppe af synshandicappede modtage et supplerende handicaptillæg, da de ikke kan have erhvervsarbejde ved siden af studiet i sammen udstrækning som andre unge ved siden af studiet. Der er en del usikkerhed om hvor meget en studerende må arbejde ved siden af handicaptillægget og om erhvervsarbejde før en videregående uddannelse

MIT FØRSTE JOB

kan medføre at man ikke kan blive godkendt til at modtage handicaptillægget. Det er uheldigt hvis et tidligt fritidsjob eller studiejob kan medføre tab af handicaptillægget. Dette skal afklares, så unge synshandicappede kan motiveres til tidlig erhvervs erfaring.

Unge under 18 år

Lovgivningen og organiseringen vedrørende synshandicappede unge under 18 år, der søger efter et fritidsjob, skal afklares. Hvilke myndigheder kan hjælpe med hvad og under hvilken lovgivning?

Projekt aktiviteter

Pilotprojektet **Mit første job** har indeholdt følgende aktiviteter:

- Rekruttering af synshandicappede unge, der vil indgå i projektet
- Opslag på www.lfbs.dk om projektet
- Mails til unge synshandicappede, arbejdsgivere og samarbejdspartnere
- Møder og konference deltagelse
- Samtaler med de unge og potentielle arbejdsgivere.
- Markedsføring og dialog på Facebook

Der har været anvendt følgende budskaber:

"Har du et job til en synshandicappet?"

Hvis du har et firma eller er ansat i et firma, der kan tilbyde en synshandicappet et fritidsjob, må du også gerne kontakte undertegnede.

Har du et job til en synshandicappet?

Kan du og din virksomhed tilbyde en synshandicappet et job? Det kan være et fritidsjob eller et studiejob. Det kan være på fuld tid eller mindre.

Tidlig erfaring med konkret arbejde er vigtigt for unge med et synshandicap, så de hurtigt får fodfæste på arbejdsmarkedet. Det gælder alle unge – men du må gerne give en synshandicappet en chance. De kan mere end du tror.

Vi hjælper dig gerne med at få vores børn i arbejde."

"Er du ung og synshandicappet?"

Er du ung og synshandicappet i alderen 15 til 30 år og har lyst til et fritids-, studiejob eller bare et job, så kontakt LFBS – Mit første job. Send venligst din fødselsdato, adresse, telefonnummer og mailadresse. Vi vil herefter vende tilbage og bede dig udfylde et kort CV.

Flere synshandicappede i arbejde!

Alt for mange unge med et synshandicap kommer ikke i arbejde. Det vil Dansk Blindesamfund, Dansk Blindesamfunds Ungdom og Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede gøre noget ved."

Dataindsamling - Spørgsmål og svar

I forbindelse med udvælgelsen af pilotgruppen blev der stillet en række spørgsmål, da vi gerne ville blive lidt klogere på den enkelte unges motivation og interesser. De spørgsmål vil stillede kunne forhåbentligt være med til at afdække i hvor høj grad kandidaterne er klar til at kaste sig ud i et fritidsjob.

Tanken var ikke et spørgeskema af et omfang, som kvæler den unge eller projektet for den sags skyld, men for at få de vigtigste flanker dækket af.

Der var knyttet en kort kommentar til nogle af spørgsmålene for at gøre det lidt klarere, hvad vi havde tænkt med spørgsmålet.

Vi fik nedenstående svar:

Spørgsmål 1 Hvad er grunden til, at du har meldt dig til dette projekt?

Svar

Svarene var et bedre CV, supplement til indkomsten, forberedelse til arbejdsmarkedet, at vise at man god kan på trods af et synshandicap og at man kan klare sig selv.

Spørgsmål 2 Hvad er din alder?

Svar

En er 16, to er 21, en er 22, to er 23 og to er 24.

Vi har altså langt flest unge voksne, mens gruppen af unge med synshandicap mellem 15 og 20 kun er repræsenteret med én.

Spørgsmål 3 Har du et fritidsjob, eller har du tidligere haft et fritidsjob?

Svar

Fire har ikke haft nogen form for fritidsjob, tre har beskæftiget sig med frivilligt arbejde i større eller mindre omfang, herunder DBSU og frivillig støttelærer.

En enkelt, som inden for de sidste to år har erhvervet sig sit svagsyn har en fortid i forsvaret, taget grundforløb på sundhedshjælperuddannelsen, solgt grønsager og været i lære som tjener.

En fortæller desuden, at vedkommende har haft forskellige praktikpladser på kontor, i bageri, på et eventbureau samt i en tøjforretning.

Spørgsmål 4 Hvilke ønsker har du i forhold til fremtidig uddannelse og arbejde?

Svar

1. Vil gerne arbejde med mennesker særligt coaching. Satser på pædagogik på Københavns universitet.
2. Studerer populærfiktion og vil gerne en karriere på universitetet.
3. Drømmen er jura men det kan også være markedsøkonom eller serviceøkonom. Som jeg drømmer om primært i det private erhvervsliv.
4. Læser jura og er interesseret særligt strafferet.
5. Søgt ind på SOCU som pædagogisk assistent. Arbejde med mennesker.
6. Er i gang med socialrådgiveruddannelsen og vil gerne tage kandidatuddannelsen i socialt arbejde. Vil gerne noget med mennesker, det kunne være humanitært eller interessepolitisk arbejde.
7. Hf og derefter administrationsbachelor. Har planer om måske at læse til jurist.
8. Drømmer om at have noget med mennesker at gøre og skal sandsynligvis på efterskole og derefter måske på hf.

Spørgsmål 5 Hvilken type fritidsjob kunne du ønske dig?

Svar

1. Klar på meget andet end dyr og teknik og søger pt primært vikariater som kirkesanger. Er god til systemer også på pc.
2. Åben for meget, undervisning, plejehjem, zoologisk have
3. Noget som har med administration/kontor arbejde at gøre.
4. Noget inden for jura, men lektiehjælp kunne også være spændende, telefonsalg nej tak.
5. Jeg er åben for lidt af hvert, mennesker, kontor og så videre.
6. Meget gerne noget med mennesker, man hjælper mennesker. Se i øvrigt mine ønsker til fremtidigt job ovenfor.
7. Åben for mangt og meget, men telemarketing kunne være interessant.
8. Måske noget med at skrive, jeg er god til blogindlæg, kan lidt layout, passe børn.

Spørgsmål 6 Hvor mange timer om ugen kan og vil du bruge på jobbet?

Svar

7 ud af 8 opererer med en grænse på eller under 10 timer.

3 lægger grænsen ved 6 timer, en ca. 7 timer, en siger 5 til 10 timer, to max 10 timer og en max 20 timer.

Spørgsmål 7 Hvor lang tid vil du bruge på transport til og fra arbejdet?

Svar

1. Afhænger af hvor mange skift, hvor besværlig ruten er, ikke nødvendigvis tidsforbrug men også hvor besværligt.
2. Op til 30 minutter hver vej.
3. Op til en time hver vej.
4. Op til en time hver vej, og helst ingen skift.
5. Ca. 15 minutter hver vej.
6. En halv time til tre kvarter hver vej. Hellere lidt længere tid frem for skift undervejs.
7. Op til en time hver vej.
8. En halv time hver vej.

Spørgsmål 8 Hvor bor du?

Svar

3 i København, 1 i Charlottenlund, 1 i Hedehusene, 2 i Aalborg og 1 i Odense.

Spørgsmål 9

Hvad kunne du forestille dig at du selv kunne gøre for at finde et fritidsjob?

Svar

1. Skriver uopfordret til kirker.
2. Søge på nettet, og kontakte netværk.
3. Jeg forestiller mig at bruge jobportaler og mit netværk.
4. Søge job på nettet, lave opslag om tilbud om lektiehjælp. Kunne også undersøge netværk mv. på studiet.
5. Jeg har søgt en masse, henvender mig personligt og levere ansøgninger og CV på nettet.
6. Sendte uopfordrede ansøgninger, ringe til potentielle arbejdsgivere, tjekke jobopslag, netværk ofte jobs som ikke lige er specielt egnede for os med synshandicap.
7. Jeg vil kontakte All Ears for at høre om muligheder for telemarketingjob. Har boet i Jylland i mange år, så netværket i Odense ikke så stort endnu.
8. Snakke med mine forældre, og måske mine venner.

MIT FØRSTE JOB

Spørgsmål 10 Har du nogen bekymringer i forhold til at få et fritidsjob?

Svar

Tre har ingen bekymringer.

Andre svarer: at med den rette oplæring skal det nok gå, hvad vil kollegaer mon sige til en med synshandicap, kan man finde job med til så få timer, er arbejdspladsen godt nok informeret og det kan være svært at fortælle om sit syn så alle forstår det.

Spørgsmål 11 Har du været i erhvervspraktik i folkeskolen?

Svar

Tre har ikke været i erhvervspraktik og en skal i 9. klasse.

De øvrige har alle en eller flere gange været i erhvervspraktik.

Spørgsmål 12 Har du deltaget i brobygning til ungdomsuddannelserne?

Svar

En har ikke, men er gået direkte i gymnasiet.

De øvrige har alle deltaget i forskellige brobygningsforløb.

Spørgsmål 13 Hvilke erfaringer har du med UU-vejledningen?

Svar

En har ingen erfaring overhovedet, ville blot i gymnasiet.

Derudover er erfaringerne blandede, nogle er meget positive, mens andre synes kvaliteten var meget dårlig.

Manglende blik for potentiale i en person med synshandicap og en fortæller, at de altid var på ferie. Sidst men ikke mindst er en midt i processen, så der var ikke nogen bedømmelse endnu.

Spørgsmål 14 Har du en ide om, hvordan andre i fremtiden kan hjælpe dig med at komme ud på arbejdsmarkedet? (Spørgsmålet virkede lidt forvirrende på kandidaterne. Vi skulle måske have spurgt om hvem snarere end hvordan).

Svar:

1. I relation til ambition om at blive coach har jeg sandsynligvis et netværk at trække på.
2. Skabe og pleje et godt netværk og forstå at bruge det.
3. Netværk kan forhåbentligt hjælpe med at kvalificere ansøgninger og måske finde job.
4. Netværk forhåbentligt.
5. Jeg håber at bygge et netværk op, så jeg kan blive anbefalet den vej rundt. Jobcenteret er måske en mulighed, men pt er de mest stemt for at give uddannelse.
6. Lidt større åbenhed blandt kolleger generelt. Netværk kunne være relevant.
7. Jeg tænker i netværk.
8. Nej.